

Vägglöss –vårdhygieniska rekommendationer för öppen- och slutenvård

Bakgrund

De senaste åren har vägglusen (*Cimex lectularius*) blivit allt vanligare i Sverige. Det är en insekt, 4-5 mm stor som livnär sig genom att suga blod från människor, främst nattetid. En tom vägglus är genomskinlig medan den blir rödbrun när den sugit blod. I brist på föda kan den gå i dvala i upp till ett år. Då är den inte tjockare än ett kreditkort och mycket svår att upptäcka.

Dagtid gömmer den sig i mörka utrymmen som till exempel väggspringor, i skarvar på sängens undersida eller andra möbler. Den kan också finnas bakom golvlister och lösa tapeter eller i förvaringsaskar och böcker, i anslutning till sovplatser.

Vägglöss förflyttar sig genom att krypa (kan inte flyga eller hoppa) och sprids via kläder, textilier och bohag i samband med att dessa föremål flyttas. De kan till exempel följa med i bagage under en resa. Att tillfälligt röra sig i ett rum där vägglöss påträffats, innebär ingen påtaglig risk för att de ska fastna och följa med ut.

Bett från en vägglus är ungefär som ett myggbett men beroende på känslighet kan en del människor få kraftigare reaktioner. Vanliga symtom är svullnad och rodnad tillsammans med viss smärta och klåda. Det finns inga uppgifter om att vägglöss spridit smitta i Sverige.

Besök i öppenvård

Vid känd eller starkt misstänkt förekomst av vägglöss i patientens hem, bör hen informeras om att endast ta med nödvändiga tillhörigheter till besöket. Beroende på besökets längd bör t.ex. ytterjacka, väska och skor (om de tas av) förvaras i plastpåse eller låda med tätt lock under tiden undersökning eller behandling pågår.

Städa, rengör och desinfektera enligt ordinarie rutin efter besöket.

Förebyggande åtgärder i slutenvård

- Informera patient om att endast ta med nödvändiga tillhörigheter vid inskrivning.
- Var alltid observant på patientens eventuella tillhörigheter vid inskrivning i slutenvård och förvara det som tas om hand i förslutna plastpåsar eller låda med tätt lock. Vid känd eller starkt misstänkt förekomst av vägglöss i patientens hem är det särskilt viktigt att inspektera tillhörigheterna.

Diagnostik

Vid fynd av (misstänkt) vägglus bland tillhörigheter eller på patient som vårdas inneliggande (eller på akuten i väntan på vårdplats):

- Plocka upp insekten och lägg den i provrör eller burk utan tillsats och med skruvkork/ lock.
- Beställ analysen "Övriga parasiter" i BOS och skriv "Väggglus?" under *Beställarens kommentar*.
- Skicka till lab.

Om fynd av vägglus bekräftas av lab ska patienten eller närstående uppmanas att informera patientens fastighetsägare. Det är fastighetsägarens ansvar att med hjälp av saneringsfirma fastställa och åtgärda förekomst av vägglöss i själva hemmet. Eventuella lusfynd från hemmiljö ska inte analyseras inom sjukvården.

Hygienrutiner

Basala hygienrutiner gäller.

Patientens hygien

Patient som kommer från hem med konstaterad eller misstänkt förekomst av vägglöss bör duscha och tvätta håret snarast möjligt efter ankomst till sjukhus. Förse hen med rena kläder. Lägg använda kläder och skor i plastpåse eller låda med lock och förslut noga. Uppmana patienten eller närstående att tvätta kläderna i minst 60° C. Påse med skor, kläder och andra tillhörigheter som inte kan tvättas i 60° C ska läggas i frys (-18° C) i en vecka.

Placering av patient

Patient med vägglöss i hemmet kan efter dusch och ombyte till rena kläder samvårdas med andra.

Städning, rengöring och desinfektion

Första städning efter att patienten duschat och bytt kläder

Städa akutrum eller vådrum enligt ordinarie metod. Använda moppar och städdukar läggs direkt i plastpåse som försluts noga. Hantera därefter enligt ordinarie rutin. Desinfektera städutrustningen efter att rummet städats.

Därefter utförs daglig städning och slutstädning som vanligt.

Rengöring av flergångsmaterial

Rengör och desinfektera medicinteknisk utrustning (t.ex. saturationsmätare, inhalationsutrustning, blodtrycksmanschett och stetoskop) efter användning.

Tvätt

Cirkulationstvätt hanteras som vanligt.

Om förekomst av vägglöss upptäcks under vårdtiden

Lägg smutstvätten i varmvattenlöslig plastsäck (alternativt vanlig plastsäck) och förslut. Lägg den vattenlösliga säcken i en tvättsäck av tyg. Förslut tvättsäcken med buntband. Den vattenlösliga säckens rosa förslutningsband ska hänga ut så det syns tydligt för tvätteriets personal.

Tvätta textilier som inte ingår i tvättcirkulation i minst 60° C.

Avfall

Hanteras som vanligt.

Om förekomst av vägglöss upptäcks under vårdtiden

Förslut genast soppåse/ -säck när den är full. Pressa inte ur luft ur påsar eller säckar. Släng säcken direkt i uppsamlingskärl eller sopnedkast om sådant finns.

Vid tecken på att vägglöss fått fäste i vårdrum

Objektiva tecken på att ett rum är drabbat kan vara fynd av små svarta prickar (vägglusens spillning) i sängbottnar, lister, hurtsar, möbler inom ca. 1,5 meter från sovplats.

- Spärra av rummet och låt väskor, möbler och medicinteknisk utrustning stå kvar där.
- Låt patienten duscha och tvätta håret samt förse hen med rena kläder.
- Hantera smutstvätt och avfall enligt rubrikerna ovan.
- Lägg patientens personliga kläder och skor i plastpåse eller låda med lock och förslut noga. Uppmana patient/ närstående att tvätta kläderna i minst 60° C. Påse med skor, kläder och andra tillhörigheter som inte kan tvättas i 60° C ska läggas i frys (-18° C) i en vecka.
- Flytta patienten/ patienterna till annat rum.
- Kontakta närmaste chef samt Regionfastigheter.
- Fynd av vägglöss måste bekräftas av upphandlat saneringsföretag.

När saneringsfirma konstaterat vägglöss i ett eller flera utrymmen påbörjas saneringsarbete.

Behandling och undersökning på annan enhet

Inga särskilda förhållningsregler.

Transporter

Inga särskilda förhållningsregler.

Besökare

Inga särskilda förhållningsregler.

Referenser

<https://www.anticimex.se/vaggloss>

[Vårdgivarguiden Region Stockholm](#)

[Tillsynsvägledning om skadedjur och ohyra](#)